

## Καταλήξεις Επιθέτων

### Πώς φτιάχνονται τα επίθετα;

Τα επίθετα μπορεί να φτιάχνονται (να παράγονται) από άλλες λέξεις:

| Παράγεται από | Παράδειγμα                 |
|---------------|----------------------------|
| Ρήμα          | π.χ. δροσίζω → δροσιστικός |
| Επίρρημα      | π.χ. κοντά → κοντινός      |
| Ουσιαστικό    | π.χ. σίδηρο → σιδερένιος   |

### Καταλήξεις Επιθέτων που παράγονται από ουσιαστικά

Αυτές είναι μερικές συνηθισμένες καταλήξεις επιθέτων που φτιάχνονται από ουσιαστικά, μαζί με τις εξαιρέσεις τους:

| Κατάληξη | Παραδείγματα              | Εξαιρέση                                                                                                  |
|----------|---------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| -αίος    | γενναίος,<br>τελευταίος   | νέος                                                                                                      |
| -λέος    | ρωμαλέος,<br>γεραλέος     | κεφαλαίος, επιπόλαιος                                                                                     |
| -τέος    | αφαιρετέος,<br>διαιρετέος | τελευταίος                                                                                                |
| -είος    | ανδρείος, αστείος         | γελοίος, κρύος                                                                                            |
| -ηρός    | ζωηρός, πονηρός           | αλμυρός, αργυρός, γλαφυρός, ισχυρός,<br>βλοσυρός, οχυρός                                                  |
| -ητός    | αγαπητός,<br>αμίλητος     |                                                                                                           |
| -ικός    | αθλητικός,<br>ευγενικός   | δανεικός, γλυκός, θηλυκός                                                                                 |
| -ιμος    | φρόνιμος,<br>χρήσιμος     | άσχημος, διάσημος, έρημος, επίσημος,<br>περίφημος, έτοιμος, πρόθυμος, εύθυμος,<br>ανώνυμος, επώνυμος κ.ά. |
| -ινός    | αληθινός,<br>βραδινός     | φτηνός, ελεεινός, ορεινός, σκοτεινός,<br>ταπεινός, υγιεινός, φωτεινός                                     |
| -ινος    | μάλλινος, ξύλινος         | ανεύθυνος, υπεύθυνος, ακίνδυνος,<br>επικίνδυνος κ.ά.                                                      |

## ΚΡΑΝΗ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ

| Κατάληξη | Παραδείγματα            | Εξαίρεση                                             |
|----------|-------------------------|------------------------------------------------------|
| -ιος     | άγιος, ουράνιος, τίμιος | πυθαγόρειος, βόρειος, άδειος, υπόγειος, τέλειος κ.ά. |
| -ισμος   | νησιτισμος, υπολογισμος | αρτύσιμος, κατοικήσιμος, συζητήσιμος κ.ά.            |
| -ίσιος   | αρνίσιος, βουνίσιος     | ετήσιος, γνήσιος, ημερήσιος, Επτανήσιος κ.ά.         |
| -ωπός    | αγριωπός, κιτρινωπός    |                                                      |
| -ωτός    | θολωτός, μεταξωτός      |                                                      |

### Ασκήσεις:

#### 1. Συμπλήρωση Κενών

- Αγόρασα ένα μάλλ\_\_\_\_\_ πουλόβερ για τον χειμώνα.
- Το νερό της θάλασσας είναι αλμυρ\_\_\_\_\_.
- Ο ήλιος από το βουνό ήταν φωτ\_\_\_\_\_ (φωτεινός).
- Ο αθλητ\_\_\_\_\_ αγώνας ήταν συναρπαστικός.
- Αυτό το ξύλ\_\_\_\_\_ τραπέζι είναι πολύ παλιό.

#### 2. Αντιστοίχισε τη λέξη της στήλης Α με την κατάλληλη κατάληξη της στήλης Β για να φτιάξεις ένα επίθετο:

| Στήλη Α (Λέξη) | Στήλη Β (Κατάληξη) | Παράγωγο επίθετο |
|----------------|--------------------|------------------|
| 1. Σίδερο      | α. -ινός           |                  |
| 2. Γέρος       | β. -ένιος          |                  |
| 3. Κοντά       | γ. -ικός           |                  |
| 4. Άνοιξη      | δ. -λέος           |                  |
| 5. Ελλάδα      | ε. -ιάτικος        |                  |

#### 3. Διάλεξε τη σωστή λέξη για να συμπληρώσει την πρόταση:

- Ο χυμός πορτοκαλιού είναι πολύ \_\_\_\_\_.  
 α) δροσερός  
 β) δροσιστικός

## ΚΡΑΝΗ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ

2. Ο ουρανός σήμερα είναι \_\_\_\_\_ και δεν έχει σύννεφα.  
α) γαλάζιος  
β) γαλαζωπός

4. Βάλε (Σ) αν η κατάληξη του επιθέτου είναι σωστή ή (Λ) αν είναι λάθος:

1. Το φαγητό ήταν πολύ **νόστημο**.
2. Η **ξύλινη** καρέκλα έσπασε.
3. Φορούσε ένα **ασημένειο** δαχτυλίδι.
4. Η **ορινή** περιοχή είχε πολύ χιόνι.
5. Είναι ένας **γεννέος** στρατιώτης.

5. Συμπλήρωσε τα κενά με τη σωστή λέξη από τις εξαιρέσεις του πίνακα:

1. Αυτό το παγωτό είναι πολύ \_\_\_\_\_!
2. Το πορτοφόλι μου είναι \_\_\_\_\_, δεν έχω λεφτά.
3. Αγόρασα ένα \_\_\_\_\_ ζευγάρι παπούτσια στις εκπτώσεις.
4. Ο \_\_\_\_\_ μαθητής μπήκε στην τάξη.
5. Ο καιρός σήμερα είναι \_\_\_\_\_, βρέχει συνέχεια.

6. Για κάθε κατάληξη της στήλης Α γράψε 3 επίθετα στη στήλη Β:

| Στήλη Α (Κατάληξη) | Στήλη Β (Επίθετα) |
|--------------------|-------------------|
| 1. -ικός           |                   |
| 2. -ιμος           |                   |
| 3. -ιος            |                   |
| 4. -ηρός           |                   |
| 5. -ινός           |                   |

7. Συμπλήρωσε τα κενά με το σωστό επίθετο που παράγεται από τη χώρα ή την πόλη:

1. Μου αρέσει η \_\_\_\_\_ (Ιταλία) κουζίνα, ειδικά τα μακαρόνια.
2. Ο \_\_\_\_\_ (Κρήτη) λαός είναι γνωστός για τη φιλοξενία του.
3. Ο Παρθενώνας είναι ένα \_\_\_\_\_ (Αθήνα) μνημείο.

8. Συμπλήρωση Κενών

1. Ο Ηρακλής ήταν πολύ ρωμα\_\_\_\_\_.

## ΚΡΑΝΗ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ

2. Ήταν ο τελευτ\_\_\_\_\_ που τερμάτισε στον αγώνα.
3. Έδειξε ανδρ\_\_\_\_\_ συμπεριφορά μπροστά στον κίνδυνο.

**9. Γράφω τα παρακάτω ονόματα στην αντίστοιχη πτώση του Πληθυντικού αριθμού:**

Ο άτυχος άνθρωπος .....

Την ανοιξιιάτικη λιακάδα .....

Το ορεινό έδαφος .....

Η απλή σκέψη .....

Του φιλότιμου μαθητή .....

Τον ταπεινό ψάλτη .....

Της ευχάριστης εκδρομής .....

**10. Γράφω τα ονόματα στην αντίστοιχη πτώση του άλλου αριθμού:**

του πλούσιου εδάφους .....

τις ωραίες τοποθεσίες .....

τα τελευταία τρένα .....

την αρχαία ιστορία .....

των άγριων δασών .....

η βόρεια περιοχή .....

των μηνιαίων περιοδικών .....

τον ουράνιο άγγελο .....